Ч. 256 (11.507). Львів, пятниця 16. листопада 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Внутрішне „хочу".

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 12. листопада 1928.

I.

— Зле! — Це загальний голос на наших північно-західніх землях. Інша річ — у чому причини цього „злого". Кожний ставить свою діягнозу, пропонує свої ліки. І то — певні!

Спробуйте усумнітись або зажадати перевірки, не кажу вже про наукові підстави! — Анатема! Столичні лікарі можуть дозволяти собі іноді на сумніви, скликувати консилії і т. д. Але наші? — В ніякому випадку!

Хтось з наддніпрянців охрестив це наше „рідне" явище **хуторянством.** Не можна сказати, щоб недотепно. Лише цим хуторянством можна пояснити нашу „тутешню" вузькість погляду на великі національні завдання та закукуріченість при відстоюванні своїх доморощених метод національної роботи. І ця робота в нас або стоїть на місці, або сунеться черепашим ходом у той час, коли в чужинців вона пре „поспішними", аеропланами, цепелінами. Очевидно, Волині таки прийдеться покінчити з передвиборчими діягнозами й ліками. А перш за все — перевірити їх та переконатися в їх сумнівній вартости.

II.

Коли спитаєтеся сучасного волинського діяча про те, які причини слабкого українського культурного, економічного, церковного чи якогось іншого руху, то одержите одну з таких трьох відповідей: — Не дають... або: — Брак грошей... або: — Нема згоди та єднання...

В цих трьох відповідях відбивається вся психічна істота українця північно-західних земель. У них маєте і справоздання з минулого, і окреслення сучасного і плян на майбутнє. В них ще явно виступає решта сокальського кордону. В тім то й жах і небезпека нашої „тутешньої" дійсности та ґрунт для чужих політичних експериментів. Зазначені відповіди ставлять причини нашого „зла" **по-за** українським колективом чи його складовими частинами — одиницями.

Може це російський намул на українській психіці, а може й більше — намул усього містичного, обсерваційно-мрійливого Сходу. В кожному разі — маємо наочне виправдування своєї внутрішньої нерухливости зовнішніми обставинами: — А й справді? — Чи в силі **хтось** не-не дати нам учитися, ширити знання, підіймати культуру села, будувати свій промисл і торговлю і т. д.? А ну, посадіть на наше місце німців, англійців, данців чи інших европейців. У щоб вони обернули наші „джунглі" через десяток років? Очевидно, в них є **щось** такого, чого нам недостає.

Наші діячі, що програли останні вибори (та й не тільки вибори!), все зітхають, що нема в нас **згоди-єднання,** та накликають до неї, як до єдиного ратунку. Але де на світі є ця згода в повній мірі? В Англії, Франції, Німеччині чи Америці? Не перечу, багато солодкого сентименталізму є в пісні: „Де згода в семействі". Але й при такій згоді, бувають, діли білують аж страх. А **згода хуторян** у погляді, що знахор (імпрек) має ліки від усіх недуг чи не бувала причиною страшних жертв? А **обєднання** сотні пасивних глядачів на пожежі чи вгасило колинебудь огонь?

Отже ні **згода** ні **обєднання,** на які всі свої надії покладають вчорашні нещасливі керманичі національної політики на північно-західних землях, не є жадними абсолютними цінностями. Як і не є абсолютними причинами нашого „зле" й згадані вище зовнішні сили й обставини. Твердити так, то значить твердити, що не можемо розтовчи каменя з причини недостачі відповідного ковадла чи молота; або: що мати хворіє через те, що в згоді й єднанні не зібралися біля її ложа всі її діти-хуторяни. Явне незнання природи річей та надавання поняттям невластивого змісту.

На цьому незнанні природи волинської дійсности та на цих психольогічних помилках вчорашні невдатники хотілиб будувати тут сьогодняшне наше національно-політичне життя. Чи можна до цього допустити?

III.

Причиною цих помилок і дивовижних метод сьогодняшнього дня є нерозуміння народнього здвигу в 1922 р. Такі здвиги й „обєднання", які мали місце на Волині підчас виборів 1922 р., Тард, Г. Ле Бон та інші називають **моментальними.** Вони спричинюються „підйомом народньої екстази", ніколи не бувають довготревалими й повторюються рідко. „Моментальний" підйом має пройшов. Може він коли-небудь повториться, а може й ні. А тимчасом треба жити, більше — творити історію.

Здезорієнтовані вчорашні національні керманичі, не бачучи довкола себе „згоди" та обєднання мас „в екстазі", стають у позу наполеончиків і закликають тіни бувших гренадирів — встати, обєднатися, добути їм знову розвіяну славу. А в відповідь — тиша й пустка. Бо екстаза пройшла; йде лише — праця, яка вимагає не сентиментальних мотивів про „згоду в семействі" й обєднання лежибоків, а **чогось іншого.**

IV.

На ґрунті нерозуміння необхідности цього **чогось іншого** й зарисувався роскол у національному таборі північно-західніх земель. Одні зайшли в сліпий кут: Коли ми бідні, коли в нас нема згоди й коли хтось у силі нам не дати творити свого життя, то треба віддати всю свою долю в руки того „хтось". Це чистий пасивний Схід, бо як каже А. Бер, европейцеві непотрібна спонука у формі „зовнішнього батога" чи, скажемо, „панського сіна". Під впливом цієї зовнішньої „спонуки" люди цієї групи (реґіоналісти) в останньому часі особливо заворушилися, перешкоджаючи розбудженому волинському громадянству шукати отого **чогось іншого.**

V.

Але (нема чого скривати, бо це всі бачуть) і в нашому таборі теж зарисувалося розходження. Лінія цього розходження йде між **моментальними** „екстазо-обєднанськими" сподіваннями вчорашніх керманичів і **довготревалими** виявленнями ніцшеанського інтуїтизму, який запанував тепер у Франції, Німеччині, Англії й Італії та який знайшов собі відгук і на наших землях.

У той час, коли ті, що програвили всю попередню національну акцію, ждуть нових екстазових хвиль, всенародніх обєднань, викликуючи їх співом: „Де згода в семействі", — нова, повторча, група йде по лінії А. Бера, який каже, що життя є проявом **впертости** індивідуальностей: персональних і колективних.

Ця група висуває, як двигуна нашого національного життя, замісць дотогочасних емоціонально-сентиментальних елементів: „згоди в семействі", „єднання" та мрій про лебонівські „народні екстази" з 1922 р., волевий внутрішній елемент: **хочу!**

Цього залізного збірного **хочу** в психіці північно-західнього українця бракує, а як що й є, то в нерозвиненому стані.

Чи повернеться хвиля народнього екстазу з 1922 р. чи ні; чи буде „згода в семействі" чи сварка; чи прийде для де-кого „зовнішній батіг" чи принадне сіно, — **„хочу"** мусить стати абсолютною силою. **Хочу** є єдиним певним забороллом проти національної смерти, найціннішим двигуном життя, найбільшим джерелом енергії.

„Хотіти — значить могти", — сказав Наполеон. А коли це так, то всі згадані вище причини сьогодняшнього півсну є причинами химерними. **Хочу** ці примарні причини мусить розвіяти, бо воно не потребує зовнішньої спонуки.

Очевидно, ходить про розвинення в нашій як індивідуальній так і збірній психіці цього живодатного **хочу** та про перетворення його в національну динамо-машину, себ-то, про започаткування на наших північно-західніх землях того, що викінчується в західній Европі і напів зроблене в Галичині.

—

Отакий то процес відбувається під цей час на північно-західніх землях. Встає волеве **хочу,** проти якого йдуть походом і чужі і свої: прихильники зовнішньої спонуки і вчорашні емоціоналісти, співці про „згоду в семействі" та мрійники про „народні екстази".

Отже, не якісь поверхові суперечки заколочують півсонне національне життя на північно-західніх українських землях, (особливо на Волині), а глибший духовний процес, на який національний провід повинен звернути належну увагу.

В. Островський.

Pr. 388/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tym Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 78 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dz.u. Nr 45 dokonane dnia 7. listopada 1928. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 250 z dnia 8 listopada 1928 z powodu, że umieszczone w tem czasopiśmie artykuły pod tyt. „Nasza widpo-[illegible]" [illegible] zawiera w sobie znamiona zbrodni z [illegible] § [illegible] uk. b) wydać po myśli przepisu [illegible] rozporządzenia [illegible] z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. c) natomiast uchylić zajęcie o ile ono dokonane zostało z powodu umieszczenia w tem czasopiśmie artykułu pt. „Try dni" jako niezawierającego w swej treści znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego a w szczególności znamion występku z § 302 uk. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 10 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 12. listopada 1928. r.

Hawel

Після львівських подій.

НА СОЙМОВІЙ АРЕНІ

Вчорашній день пройшов у варшавському соймі знов під знаком львівських подій. В дискусії над бюджетом ширше обговорював їх пос. Лев Бачинський, голова Українського соціялістично-радикального Клюбу. Його промова була замітна тим, що спричинила, як і промова посла Хруцького минулого тижня, кілька ярких і вимовних інцидентів. Між іншим міністр внутрішніх справ Складковський заявив, що львівська поліція поводилася в часі відомих львівських подій за лагідно супроти українців.

Крім того на томуж засіданні мотивували наглість аж чотирьох внесень у справі львівських подій. Результат голосування над внесеннями відомий. Пройшла тільки наглість внеску ББ. Наглість внесення Українського Клюбу мотивував пос. д-р Загайкевич, а Радикального Клюбу пос. д-р Когут. Наглість внесення „Народового Клюбу" (вшехпольського) мотивував пос. Стронський, а Клюбу ББ пос. Левентерц. З промови Левентерца слід занотувати для орієнтації таке місце:

„Наше внесення (воно було надруковане в „Ділі") приписує до сильного значення, яку велику вагу привязує сойм до викриття джерела отруї, що затроює атмосферу приязного (!) співжиття польського й українського населення. Домагання найточнішого преслідження подій спрямовуємо до уряду, бо йде нам про реальний засіб, а знаємо, що тільки державні власти є в силі такі доходження успішно провести. Приймаємо рішуче заявлення міністра внутрішних справ, що державна влада протиставиться з цілою силою та енергією тим одиноким заявлениям яких є ширення ненависти до держави і до польського народу. Держава не може безчинно приглядатися, як нечесні агітатори підбурюють населення до ненависти. Не може спокійно приглядатися, як чужі агентури заколочують атмосферу згідного співжиття для своїх цілей, галапасуючи на живому тілі українського населення. Ми відріжняємо від бунтівників (підже-гачів) українське населення, яке в величезній своїй більшости є до польської держави льояльним. Тому то й думаємо, що прихильна і [illegible] політика уряду в відношенні до цього льояльного і мирного населення не повинна змінитися та повинна і на далі прямувати до повного господарського і культурного розвитку того населення. Реальна політика мусить опиратися на дійсности, усталювати тенденції реальних змін і керувати ними по думці [illegible] розвиткової справедливости та добра держави. Дійсністю є те, що ті полуднево-східні землі від найдавніших часів належать до Польщі, а від 1340 року безперервно за виїмком лише розборових часів творять інтегральну цілість польської держави. Фактом є, що побіч 20 міліонів поляків є в польській державі 4 міліони (!) українців, а в полуднево-східних воєвідствах побіч міліонового польського населення живе [illegible] українське населення (10 [illegible] міліонове українське населення), оба тісно зі собою звязані та сполучені кревними вузлами, вузлами віковічного співжиття і співпраці і т. д."

„В тім напрямі взаїмного пошанування і суспільного співжиття, в напрямі [illegible] і льояльности [illegible] до держави [illegible] населення супроти неї, не дасть себе витручити нікого, як і держава не дасть себе витручити зі шляху підтримування моральних і матеріяльних інтересів цілого населення. В великій історії розвитку [illegible]

здоровій струї життя, струї дійсности, струї спільної ріки, що плине до спільної ціли, якою є велика, богата, жлучна в собою держава".

Так мотивував наглість безбістичного внеску представник клюбу ББ жид Левентерн. Очевидно, що з реторичними фразами та з бебістично-жидівськими статистичними й політичними тезами дискутувати непотрібно, а з уваги на цензурні умови то й неможливо. Але всі вони такі вимовні та „переконуючі", що промовлять безпосередньо і пророчисто до кожного українця. Тому то й ними більше займатися не будемо.

Зазначимо ще тільки, що в дискусії над наглістю зголошених внесків промовляли між іншими: представник Сель-Робу-єдности (давніше т. зв. Сель-Робу-лівиці) пос. К. Вальницький, а від комуністів пос. Бітнер. Один і другий, обговорюючи львівські події, надавали їм, очевидно, своє специфічне освітлення.

—о—

АРЕШТОВАНІ.

Спис вязнів на „Бригідках".

1. Хамула Володимир, 2) Шехович Роман, 3. Жиашевський, 4. Плачко Семен, 5. Лупь Роман, 6. Андрушко Омелян, 7. Арнянович Роман, 8. Шиманський Іван, 9. Драган Роман, 10. Ковах Михайло, 11. Совиновський Роман, 12. Макарушка Ярослав, 13, Дужий Микола, 14. Сохоцький Йона, 15. Галкевич Олександер, 16. Гела Степан, 17. Гафткович Володимир, 18, д-р Гнатевич Богдан, 19. Сениця Володимир, 20. Кравців Богдан, 21. Прокишин Жигмонт, 22. Процишин Ярослав, 23. Процишин Осип, 24. Сушко Роман, 25. Богачевський Евген, 26. Богачевський Володимир, 27. Дерлиця Остап, 28. Дзісь Володимир, 29. Маркусь Володимир, 30. Дзуль Василь, 31. Чиж Марія, 32. Мойсеович Софія, 33. Кравців Марія, 34. Малиновський Олександер, 35. Зварич, 36. Филиський, 37. Басовець Олександер, 38. Пеленський Евген, 39. Ковалик Іван, 40. Сеникак, 41. Жагалюк, 42. Бойко Евстахій, 43. Вагитлюк, 44. Щирба Микола, 45. Шуровський, 46. Барасюк, 47. Библюк Антін, 48. Старецький Осип, 49. Полюга Михайло, 50. Лялюк, 51. Мурин, 52. Дарія Гординська, 53. Марія Конрадівна, 54. Ярослава Конрадівна.

НОВОАРЕШТОВАНІ НА ЯХОВИЧА.

Ковалишин Степан, Ковалишин Василь Максимишин Антін, Осип Бойко, Евген Ланец, Осип Копюмбас з Бібрки.

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Беран Іван, Гичко, Гладкий, Пасічник, Білостоцький Степан, Радивил Олександер, Евген Юлій Пеленський (сидить ще Евген Пеленський).

РЕВІЗІЇ НА ПРОВІНЦІЇ.

Дня 9. ц. м. перевела поліція в **Турці** ревізії в Андрія Горечка, прив. ур., Михайла Берези, нач. „Нар. Торговлі", в помічників Антоняка й Царина та Степана Кузьмина, голови місцевої читальні. Шукали за вибуховим матеріялом та часописом „Сурма". Ревізія не дала жадних вислідів.

Дня 9-го листопада ц. р. перевела поліція в **Рогатині** ревізію в забудуваннях філії „Просвіти", а спеціяльну ревізію в самій канцелярії філії, яка тревала від год. 6-ої рано до год. 12.30 полудня. Ревізію переводило 7 поліціянтів. Забрали такі книжки: 19 примірників „Луговий Співаник", 1 прим. „Герої капіталу", 5 прим. „За єдність у трудовому народі" й 1 примірник „Під Корсунем".

Подаю до відома, що 9-го ц. м. переведо 5 поліцаїв трус у школі Т-ва „Просвіта" в **Милованні** й господарських будинках. Трус тривав від 7 год. рано до 12. в полудне. На моє домагання, щоб поліція предложила письменний наказ, дала поліція письменну посвідку, що трус перевела „з полецения владзи пжеложоней". Поліція не найшла нічого. **Інж. Евген Брилинський.**

Поліція зі **Сколього** всюди по селах, в усіх наших установах: по читальнях, кооперативах, „Соколах", а також і в поодиноких осіб переводила перед 10. листопада ревізії, шукаючи за зброєю та летючками. І так дня 8. XI. ц. р. перевела ревізію в читальні „Просвіти" в Підгородцях; дня 9. XI. в читальні і в кооперативі в Крушельниці; дальше в читальні, кооперативі і в „Соколі" в Корчині, а також у студента фільос. Івана Корчинського, в бібліотекаря читальні Теодора Кирчова, в касієра читальні В. Карпчорта, а навіть в управителя школи п. Івана Гаврона. — Такі ревізії відбулися всюди по читальнях та кооперативах тутешнього повіту, а також і в Сколім, одначе не дали ніякого висліду.

Справа Народнього Дому.

Нові заходи наших „русских".

На 15. ц. м. скликав теперішній комісар Нар. Дому Мих. Бачинський членів Н. Д. і визначних „русских" на нараду в справі реактивування неправно розвязаного Т-ва. Нарада матиме довірочний характер і відбудеться в год. 10 рано в салі Нар. Дому.

В тій самій справі їздила недавно окрема делегація наших „русских" до Варшави, щоб інтервеніювати у відповідних урядових і півурядових кругах. В делегації був Николай Третяк, сеніор Ставропигійського Інституту (що то, як відомо, примушений був передчасно податися на емеритуру!) і прок. Савулик. З чим приїхала до Львова ця делегація, нам невідомо.

Сім мілїонів українців у Польщі мусить дати для „Просвіти" в ювилейному її році сім мілїонів членів. Вкладка лише два золоті.

З життя наших „русских".

Ще про зїзд б. талергофців.

Ми вже інформували своїх читачів про зїзд б. талергофців (про першу його частину), що відбувся у Львові 31. м. м. і закінчився академією в салі Народнього Дому. Нині доповнимо наші інформації деякими вістками, які беремо з найновішого (ч. 282—283) „Русск-ого Голос-у", аби наш загал знав, в якому напрямі розвивають тепер акцію наші „русскі".

Талергофський зїзд скликав спеціяльний комітет, що розвів сильну пропаганду між б. талергофцями і взагалі між „русскою" публикою за його обісланням. Не диво, що на зїзді в память страшних мук і терпінь нашого народу в австрійських концентраційних таборах (в першу чергу в Талергофі) явилися численно всі потерпівші, їх родини, а далі взагалі наші „русскі", бо це ж був перегляд їх сил, справжня мобілізація галицького москвофільства. Правда, в зїзді (в поході) брали участь і деякі б. талергофці-українці, але в загальному це був зїзд тільки наших „русских", які й використали його для скріплення учасників у „русскому дусі", для вдержання їх в рамах т. зв. „Русск-ої Селянск-ої Организац-ії" (бувш. „Русск-ого Нар. Обединенія").

Поданого у нас опису ранішнього торжества не будемо доповнювати нічим, бо наш опис був наскрізь обективний і вірний. Ми хіба тільки спростуємо фантастичні цифри про цей зїзд, які находимо в ужгородськім „Русск-ім Вѣстник-у". А саме: в поході не було більше як 2.000 учасників („Р. В." подає 12.000!), що стверджувало перед нами більше число осіб, які добре бачили цілий похід; священиків було ок. 70 (66 в ризах і 3—4 в хорі), а не 280, як подає „Р. В."; вінків ок. 20 (а не 150). Все те цифри згідні з правдою, яких не маємо причини ні прибільшувати ні применшувати.

Пополудні, як сказано, була в Нар. Домі святочна академія, яку відкрив Г. С. Малец. Після того вибрано почесну і ділову президію. Почесну президію творили: б. посол В. Куриловнч, о. В. Милитка зі Струтина В., о. І. Стаючак з Висоцька, Г. Мулькевич з Камінки Стр., о. В. Гелитович з Косова, К. Миронюк-Заячук з Мишина, о. І. Білинкевич з Грибович, о. Г. Полянський з Вовтич, І. Болак з Лемківщини, Ф. Скробко із Звертова, Б. Процик із Пресовець і Л. Старицький зі Знесіння. Склад ділової президії був такий: о. Роман Чайковський із Батятич — голова, д-р М. Крижановський зі Львова і П. Яшів з Підмихайля — заст. голови, студ. Роман Максимович і Олег Лупик — секретарі.

Предсідник о. Р. Чайковський повитав зїзд, а зокрема прибувших здалека гостей: делегацію Закарпаття в складі д-ра С. Фенцика, д-ра Е. Вальницького, М. Грабця, д-ра Стасева і Навроцького, посла Короля з Берести, б. посла Серебреникова з Варшави, адв. В. Первенцева з Кремянця, Туровича з Володимира В., В. Іванова з Варшави, П. Юрієва з Вильна й ін. Опісля о. Венгринович закляв поклін крови вбитого в Талергофі мученика, сел. Мойсея Слободецького з Дутковець, пов. Сколе, яку він зібрав непомітно для сторожі і зберіг до нинішнього дня. Присутні піднялися зі своїх місць і після гробової мовчанки понеслося по салі „Вѣчная память". Це був найбільш торжественний момент свята.

З черги складано привіти від „Р. Сел. Орг." промовляв її голова д-р І. Вишневський, від „Р. Н. Орг." й Полісся пос. д-р П. Король, від „Общества ім. Духновича" в Ужгороді д-р С. Фенцик. В дальшому складали привіти: Первенцев, Турович, Б. Лелявський (від „Р. Благотвор. Общества в Польші"), Н. Серебренников (від Гродненщини), д-р Ядловський (від західної Лемківщини), Т. Федак (від Кремянщини), Сегин (від міщанства Галича), Р. Лупик (від „Друга"), Мих. Бачинський (від Нар. Дому у Львові), С. Бендасюк (від Львівського Православного Братства), д-р В. Ваврик (від „Общества Качковського"). Всі бесідники підчеркували „єдність русского народу" і взивали до творчої праці „русских" на всіх ділянках життя.

Потім відчитано привітні письма й телеграми, а далі присутні вислухали реферату д-ра К. Черлюнчакевича про віденський процес проти „русских" у часі війни, в якому їх засуджено на смерть. Цей реферат видасть „талергофський комітет" окремою брошурою.

Після декорації б. талергофців спеціяльними памятковими значками (з трираменним хрестом) виголосив короткий реферат про потребу вибору постійного „талергофського комітету" дир. В. Труш зі Станиславова. Цей комітет мав би перевезти кости невідомого талергофця на Личаківський цвинтар у Львові і звигнути там відповідний памятник, перевести реєстрацію всіх б. талергофців, заложити талергофський музей, видавати талергофські альманахи, охороняти могили народніх героїв і „русских воинов", установити „день народнього мученика" і скликати найближчий всенародній талергофський зїзд.

По думці референта вибрано опісля

Українці!

Не забувайте, що число Українського Виборчого Комітету обезпечених у Касі Хорих міста Львова є ..... 5 і з тим числом ідіть до виборів в дні 17. і 18. листопада!!

М. ВОЗНЯК.

Франкова стаття з 1905 року в польсько-українській справі.

(Докінчення.)

Щодо перенесення головної української квартири над Дніпро, то й Франко вірив, що це повинно й мусить статися, але вказував на помилковість думки Конечного, що з хвилиною перенесення головної квартири зі Львова до Київа затихне український національний рух у Львові, запустіє українська опозиція. Франко сподівався чогось зовсім противного, а саме, що „велике огнище, яке повинно розгорітися над Дніпром, мусить і в наш холодний закуток надати тепла і духу, збільшити наші сили, зробити успішнішою нашу боротьбу з Поляками. Се для них причина не ігнорувати нас тут у Львові, а тим пильніше додивлятися до нас". Адже навіть при найкращому уложенні польсько-українських відносин між Польщею й Київом „ніяка практична робота з ігноруванням Львова не буде можлива".

Далі вказував Франко на польську методу ігнорувати українців. Питав, де є хоч один із польських публіцистів, письменників, істориків, що знав би докладно українське національне життя, українське письменство, українську історію й історіографію, українські організації просвітні, економічні й політичні, де є хоч один галицький поляк, що дав би якусь цінну працю про етнографію українського народу, де є поза Юлієм Турчинським хоч один польський беллетрист, що хоч трохи порядно знав би українське народнє життя, де поза Гвідоном Баталією дав галицький поляк хоч трохи серіозну статтю про українську літературу, де є хоч один галицький польський історик, що виказував би зацікавлення до історичного життя українського народу в давніших віках, де є статті, студії, критики в польській біжучій пресі про українські справи, книжки, праці, коли не рахувати тих, що їх написали самі українці. Свою ігноранцію довів визначний галицький польський політик Вл. Козловський до того, що свою тріюмфальну мандрівку по Східній Галичині відбув під покликом: „Звернімося просто до руського люду, ігноруймо зовсім руську інтелігенцію!"

Та був один вилім у системі польського ігнорування українців, „в однім пункті польська преса від самого 1848 р. дає богатий-пребогатий матеріял для історії польсько-руських відносин. Не було ані одного кроку, одного замислу, одного плану Русинів, якого б ся преса не оплювала, не зогидила, не перетолкувала на некористь Русинів. Не було ані одного виднішого Русина від Маркіяна Шашкевича аж до наймолодших із нинішніх студентів, якого б та преса не очорнила, не осмішила, не денунціювала, не відсудила від чести і віри або хоч принагідно не копнула. Клевети на Русинів, се такий товар, який у польській пресі має все попит і приймається з найбрудніших рук. Сей попит із генерації в генерацію притягає до себе слабі, безхарактерні, ігнорантні або зовсім здеморалізовані одиниці зпосеред нас та рівночасно обнижує інтелектуальний і моральний рівень польської преси, затроює атмосферу, серед якої виростають нові польські й наші покоління. Дійшло до того, що галицькі Поляки нездібні ані на хвилю перенестися в наше положення і зрозуміти, які мусять бути почуття кожного інтелігентного Русина, що кождої хвилі мусить надіятися, ануж його з причини або й без причини обкинуть болотом, сплюгавлять, обсміють, зденунціюють у польській пресі. Адже всі наші інституції так і висять на тім, що не сьогодні, то завтра сю або другу заденціюють, опоганять у польській пресі, очорнять її найліпших робітників, а бодай кинуть на них тінь низькими інсинуаціями. Річи, яких жадна польська ґазета не помістила би про жадного польського діяча і про жадну польську інституцію, друкують „чільні" польські газети про Русинів без найменшого скрупулу, як щось зовсім собі звичайне і натуральне: адже се руське, то й виняте зпід права загальнолюдської учтивости!

„І притім яке підле фарисейство, яка безсоромна дволичність! З одного боку **nulla dies sine huzia na Rusinów**, а з другого боку потоки фраз на тему **bratniego ludu** або навіть зарозумілі твердження в роді того: **wszystko, co mają Rusini, zawdzięczają naszej wspaniałomyślności!** Ні, супроти сеї безличности хвалю собі вже той варшавський кукіль, що тепер так буйно розростається на нашій землі і величає себе **„wszechpolakami"**. Ті бодай відразу заявили себе нашими ворогами, в імя пруської доктрини **„egoizmu narodowego"** проклямували як мету своєї діяльности в східній Галичині переведення колись, у відповідній хвилі **walki na noże z Rusinami**. Люблю за відвагу і за щирість. Як би ми були мали між собою таких Поляків ще від 1860 року, то вже досі русько-польські відносини в східній Галичині були б значно упрощені; порядна операція була б відкинула те, що гниле, а вздоровила те, що здібне жити, і східна Га-

такий постійний талергофський комітет у складі: А. Гула, З. Мелицький, Н. Третяк, Ст. Купинський, В. Ваврик, Ю. Заяць, Н. Островський і Ром. Максимович — всі зі Львова, о. Р. Чайковський з Батятич, о. І. Бідинкевич з Грибович і Л. Старицький зі Зносиння.

Концертова частина, на яку зложилися хори „Друга", сольоспіви, живі образи, що представляли мартирольогію галичан в часі світової війни, а накінець діточа песа „Серед цвітів", відіграна дівчатами з пансіону „Общества Русских Дам", була завершенням талергофського зїзду.

*

На маргінесі цього зїзду мусимо заявити, що нам нічого невідомо про дикі свисти і крики з вікон філії акад. гімназії на вид походу б. талергофців, як і про відкинення в салі Нар. Дому в часі академії якихсь шкляних баньочок з вонючим газом чи про зривання афішів про талергофський зїзд („Русскій Голос" з 11. п. м.). Оскільки все те мало місце, то булоб дійсно сумно. — З іншими дикими напастями „Р. Гол." на наш орган (за наше культурне й абсолютно обєктивне освітлення зїзду!) не вважаємо доцільним полемізувати.

Зміни у львівських урядах.

Причина: за велика лагідність підчас недавніх подій!

„Ілюстр. Курєр Цодзєнни" з 15. ц. м. повідомляє з Варшави:

У звязку з побутом львівського воєводи Голуховського у Варшаві, як довідуємося, зарядженo такі персональні зміни у львівських урядах з приводу останніх подій і надто лагідного — на думку наших міродатних чинників — поведення влади підчас тих подій:

В стан спочинку переходить довголітній староста гродський **Райнлєндер**, дальше комісар міської поліції **Новодворський.** Мають теж прийти зміни в слідчім уряді, де порішено димісію п. **Мітлєнера.**

На місце старости Райнлєндера приходить кап. **Кльоц**, на становище по п. Новодворськім має прийти надком. пол. **Речинський** з Вильна, місце п. Мітлєнера займе п. **Контирко** або п. **Жехаль.**

Новоіменований гродський староста у Львові кап. **Альфонс Кльоц** був в останньому часі офіцером для доручень віцемін. Коважевського. Кап. Кльоц був свого часу помічником військового аташе в Ризі, командора Ярошінського, і скінчив 2-літній курс вишої воєнної школи як офіцер піхоти. Після іменування дістав доручення негайно обняти своє нове становище і правдоподібно ще сьогодні вечером покидає Варшаву.

Добро „Просвіти" — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Перед виборами до Каси Хорих.

З діяльности Українського Виборчого Комітету.

Український Виборчий Комітет переводить далі успішну акцію в справі виборів до Каси Хорих. Протягом останніх днів відбувся цілий ряд зборів по дільницях.

Дня 7. XI. відбулися збори на Городецькому передмісті. До чисельно зібраного робітництва промовляли п. І. Олексин і ред. Пеленський, котрі висували присутнім платформу Українського Комітету та вагу виборів до Каси Хорих. П. Стефчак і робітник Белегай звернулися до зібраних із закликом, щоб кожний старався придбати якнайбільше голосуючих на листу ч. 5. В дискусії забрало голос чимало робітників, які підкреслювали вагу зорганізованого виступу українського робітництва в часі виборів, як загалом тріввої організації на майбутнє.

Дня 8. XI. відбулися збори на Личакові. Промовляв п. І. Олексин. По дискусії рішено скликати ще одні сходини на найблизчу неділю.

Дня 9. XI. відбулися збори при Краківській вулиці. Промовляли п. І. Олексин і п. І. Жмінковський. В дискусії забирало голос чимало учасників.

Дальші зібрання відбулися на Личакові (11. XI.) і при Краківській вулиці (12. XI.). Промовляли кандидати Українського Виборчого Комітету.

Український Виборчий Комітет видав теж у значній скількости летючки, в яких подані поучення для виборців, усі виборчі комісії та спис наших кандидатів.

Заінтересування серед українського робітництва виборами до Каси Хорих помітне. Не може тут нічого вдіяти акція ворожих нам лист і партій, котрі докладають усіх сил, щоб розбити єдність українського робітництва і потягнути його за собою.

Зазначити при тому годиться, що до Головної Виборчої Комісії не покликано нікого з рядів Українського Виборчого Комітету. Таке поступовання покликаних до цього чинників дає богато до думання.

Не зважаючи на ті перепони, загал українських обезпечених повинен тимбільше доложити всіх сил і старань, щоб недільні вибори скінчилися якнайкращим успіхом для українського працюючого Львова.

—o—

Велике віче в салі Лисенка за листою ч. 5.

В середу 14. ц. м., в 7. год. вечером, відбулося в салі Лисенка велике віче обезпечених в Касі Хорих міста Львова. Отворив це віче п. Олексин, на якого внесення вибрано президію в складі пп. Петрика, Жмінковського і п. Полюги як секретаря. Політичну владу заступав ком. Бойко.

З промовами виступали: д-р В. Старосольський, д-р Стахів, п. Олексин, п. Белегай, ред. Пеленський і п. Козицький. Всі ці промовці обговорювали вагу цих виборів для українських обезпечених і взивали вічевиків попрацювати в тому напрямі, аби всі українські голоси у Львові впали на листу Українського Виборчого Комітету ч. 5.

Говорили ще прихильники т. зв. „Роб. Солідарности" (листа ч. 3) пп. Калятинський і Соронович, але що присутні не хотіли їх слухати і на салі настав шум, то комісар загрозив розвязанням віча. З уваги на це предсідник п. Петрик відчитав поставлену ред. Пеленським резолюцію, в якій все робітне українське населення Львова візвано до голосування на листу ч. 5. Резолюцію принято грімкими оплесками, після чого предсідник замкнув віче короткою промовою. Присутні розійшлися зі співом нац. гимну домів з твердою постановою віддати при виборах до Каси Хорих в днях 17. і 18. ц. м. свої голоси на листу ч. 5. і притягнути до голосування на цю листу всіх своїх знайомих.

Селянські неспокої в СРСР.

„Кулаки" бунтуються проти комуністичної влади.

„Ізвестія" подають такі сензаційні новини: З ріжних сторін Радянської Республики дістаємо звістки про хвилювання за зростаючу жорстокість „кулаків". Щораз частіше трапляються вбивства наших сель-корів, народніх учителів і управляючих народніми школами. Сільські бібліотеки та бюра горять, підпалені „кулаками".

На доказ цих новин „Ізвестія" наводять телеграми про ті події, що в три дні після ювилейних свят наспіли з ріжних закутин СРСР: з Київа, Смоленська, Мінська, Ярославля, Самари, Сталінграду, з ріжн. надволиських міст, з Ростова на Дону, Уфи, Ново-Симбірську та Іркутську. З усіх цих міст приходять тривожні звістки про бунти селян, які мають соціяльно-політичний підклад. Селяни бунтуються проти податків та реквізиції збіжа. Подані прізвища кількох вбитих голов місцевих рад.

По широкому світі.

Французька преса передбачує важні зміни на становищах дипльоматичних представників Франції на чужині.

Болгарський уряд вніс у парлямент законопроект про стабілізацію лева по курсі 1 долар = 139 левів.

Латиський кабінет подався до димісії; новий буде міністерством буржуазного союзу.

Ангорський парлямент висловив одноголосно довіря кабінетові Ісмет Паші.

По останнім інформаціям вибори до англійського парляменту відбудуться в травні 1929 р.

Селянська фракція в австрійськім парляменті внесла проект на зміну конституції. Президента республики мали би вибирати всезагальним голосуванням, з він мав би право призначати та звільняти міністрів і розпускати парлямент.

Югославянський уряд годиться на розвязку парляменту, сподіваючись, що поладнає хорватську кризу.

На президента Латвії Семгальса приготовили змову, коли він їхав у товаристві визначних достойників залізницею. На залізн. шляху найшли сокиру, вкладену між шини.

У Констанці арештували мадярсько-московського комуніста Белю Куна, який мав при собі великі гроші.

Хорвати призначили вдові Стефана Радіча пенсію 54.000 динарів.

Бюджет Баварії на новий рік матиме дефіцит 40 міл. мар.

Організаційний рух.

БІБРКА.

Заходом Повітової Організації УНДО відбулася дня 12-го жовтня ц. р. нарада мужів довіря УНДО в **Бібрці** в салі Кредитового Т-ва, на яку крім сенатора К. Тровна прибув також посол о. д-р Петрович. На [illegible] громад були заступлені [illegible]. Збори відкрив голова [illegible] о. М. Бобошко, який [illegible] Пов. Ком. УНДО [illegible] [illegible] реферував про [illegible] [illegible] українського [illegible] [illegible] на міжнародній [illegible] [illegible] реферат [illegible] д-р К. Тровн. Після короткої дискусії вибрано ширший повітовий комітет Бобрецчини і тісніший, отж. екзекутивний комітет, якого головою став о. М. Бобошко, парох у Глібовичах.

ХИРІВЩИНА.

В неділю дня 14. жовтня ц. р. відбулася організаційна нарада УНДО в **Лібуховій**, на якій п. Ф. Липецький виголосив реферат про політичне положення українського народу та про значіння політичної організації. Вибрано місцевий комітет УНДО.

Громадяни! Памятайте, що скріпленням основ „Просвіти" скріплюємо належитий розвиток народнього життя. А зробимо це як члени „Просвіти".

Останні вісти.

СОЙМ РОЗГЛЯДАЄ БЮДЖЕТ.

Відгомін львівських подій.

Сойм приняв бюджетовий прелімінар на 1929-30. За внесенням українців і комуністів на відкинення бюдж. прелімінаря в І. читанні голосували українці, білорусини, часть німців, сельроб і комуністи. ППС підчас голосування вийшла зі салі. Так бюджет переслано до бюджет. комісії, де тепер підуть мереторичні наради.

Голова Білоруського Клюбу Єремич засував домагання білорусинів. Навязуючи до львівських подій, сказав, що вони повинні бути пересторогою. Мін. внутр. спр. показав у соймі лише пястук, а пос. Бачинський відповів йому на це, що цей пястук буде цементом для непольських народів. Пос. Стронський, представник чорної реакції вчора кричав: „Будемо далі душити і гнобити!" Ми годимося на це. Для нас це потрібне, бо так гартуємося в боротьбі. Голосуватимемо проти бюджету. Пос. Західний (партія праці) ствердив, що проти заяви мін. Складковського, що він противставиться всім самоловчим відплатам, львівські польські академики показали, що до них належить освітне міністерство та били товаришів українців. Український нарід від 10 літ є в боротьбі та вірить у побіду. Бесідник ствердує, що ці змагання є виявами боротьби за права українського народу, а останні українські демонстрації у Львові були грімким протестом проти теперішнього факт. стану.

НОВИЙ ГРОДСЬКИЙ СТАРОСТА ОБНЯВ УРЯДУВАННЯ.

Дня 14. листопада в 12-ій год. в полудне кап. Кльоц зголосився в гродськім старостві, де на основі письма центр. влади перейняв урядування з рук д-ра Райнлєндера.

Крім згаданих уже змін у львівській поліції відходить іще комендант воєв. поліції Грабовський, шеф слідчого уряду інсп. Лоїнський, заст. ком. поліції Респондек, крім того надком. Парилевич і ком. Безвовський.

До Львова приходять: на становище воєв. коменданта інсп. Торлінський (зі Станиславова), надком. Штаба (з Варшави), на становище шефа слідч. уряду надком. Рипповський (з Вильна) на коменданта Львів-місто.

ЧОМУ ПЕРЕНЕСЕНО Д-РА РАЙНЛЄНДЕРА?

Зміна на становищі гродського старости у Львові та перенесення коменданта держ. поліції у Львові наступило — згідно з офіціяльним комунікатом — наслідком занадто пасивного поведення тих урядовців підчас останніх подій у Львові.

ПОС. СЛАВЕК ВИЗВАВ ПОС. НЕДЗЯЛКОВСЬКОГО НА ДВОБІЙ.

Пос. Недзялковський, як начальний редактор „Роботника" помістив уважу ППС, яка стверджує, що пос. Славек заявою і [illegible] пос. Марека [illegible] [illegible] поставив себе поза [illegible] [illegible]. За ті слова [illegible] пос. Недзялковського пос. Славек визвав пос. Недзялковський, як соціаліст, не признає двобою, тому не може дати такої сатисфакції. Заступники пос. Недзялковського мали віддати справу [illegible] судові.

На домагання мірш. Дашинського пос. Славек і Марек [illegible] [illegible]. Пос. Славек [illegible] пос. Марек пос. проф. [illegible] пос. [illegible] і Марек Дашинського [illegible].

личина не смерділа би сьогодні гноєвою раною на тілі всеї Славянщини".

Вказавши на низку польських перепон в освітніх змаганнях українців з одного боку та з другого на польські докори українцям за їх неосвітність, анальфабетизм і духову непродуктивність, на визискування тих свідомо осягнених результатів польської політики як аргументів проти надання політичних прав українцям, далі на ще довшу низку подібних фактів і катеґорій фактів економічного характеру, стверджував Франко, що українці не можуть потішатися тим, що терплять від „шляхетської господарки". „Ми чуємо — писав Франко — чим раз виразніше, що против нас стоїть уся польська нація, всі її верстви від шляхти і магнатерії, аж до репрезентації зорганізованого пролетаріяту". Згадана солідарність доходить до того, що не тільки в чисто національних справах поляки всіх верстов ідуть разом против українців, але й в соціяльних справах репрезентанти польського демосу підпирають такі шляхетські заходи, хоч можуть вийти на шкоду й польському селянинові й робітникові, але в ще більшій мірі можуть пошкодити українцям.

З наведених фактів висновував Франко, що доки подібні факти діються раз-у-раз, день-у-день на наших очах, „доти нехай Поляки не дурять себе можливістю заключити якийсь тривкий союз із наддніпрянськими Українцями. Ми тут у східній Галичині будемо все стояти як голосний протест проти нього — не з ненависти до Поляків, але з любови, з жалощів до свого рідного народа".

Як бачимо, польська стеттейка Франка стоїть у генетичному звязку з його пізнішою українською статтею. Написавши польську статтейку з приводу статті „Слов-а Польск-ого" з нагоди української демонстрації, він не вислав її до польського денника, пригадавши собі свою постанову з 1897 р., а пізніше надійшла стаття Конечного. Таким робом українська стаття, написана з приводу статті того редактора, обняла справу з ширшого кругозору й захопила тут до деякої міри виводи польської статтейки, стаючи тим самим більшою цілістю у відношенні до частини. Як видко, захована в рукописи польська статтейка стає незайвим матеріялом у вияснениі ґенези друкованої української статті.

—o—

У вчорашнім фейлетоні: 4-ім шпальти 9-ім рядку знизу видрукувано замість „фонд" — „Франко".

НОВИНКИ

— **Ілюстрований стінний календар „Рідної Школи" на 1929 рік** розсилаємо з нинішнім числом „Діла" всім. Тим, що — вілчуваючи велику вагу хвилі — морально й матеріяльно допомагають „Рідній Школі" у її великій праці над вихованням молодого покоління, цвіту й надії Української Нації. І тим, що досі не цікавилися долею „Рідної Школи". Одним — як вираз подяки за їх поміч для „Рідної Школи", другим — як пригадку на їх найбільший громадянський обовязок, якого вони досі не сповнили. Гляньте на календар! На йому в коротких словах і числах поданий сучасний стан українського шкільництва під Польщею та представлений дотеперішний дорібок „Рідної Школи". — Це нехай постійно пригадує кожному українцеві й українці, кожному українському Товариству, Інституції й Установі на їх обовязок супроти „Рідної Школи". Ціни не установляємо ніякої, а добровільні датки (не менші як 50 сотиків від 1 календаря) просимо присилати залученими чеками на кошти друку цього календаря, які ненадійно зросли через знищення першого накладу календаря в часі кривавих подій 1. листопада ц. р. У кого з ріжними часописами набиралося більше календарів, той зволить передати своїм знайомим і спонукати їх, щоби й від себе післали жертви на „Рідну Школу". — **Головна Управа „Рідної Школи".**

— **На покриття шкід**, спричинених демонстрантами в „Просвіті" зложила читальня „Просвіти" з личаківського передмістя 100 зол. і кличе на таку саму суму всі читальні „Просвіти" у Львові та в львівському повіті. Крім того зложили на ту саму ціль: Котик Тома (Луцьк) 5 зол.; Теленко (Луцьк) 3 зол.; о. крил. Бобикевич Теоф. (Львів) 5 зол.; інж. Яр. Стефанович 50 зол.; інж. Юл. Пежанський 50 зол.; д-р С. Ф. 1000 зол.; д-р І. Брик 50 зол.

— **Митрополит Шептицький здоров.** Вістка львівської „Газети Поранної", немовто митр. Шептицький поважно занедужав у Відні, де перебуває від кількох днів, як довідуємося, лишена всякої основи. Митр. Шептицький здоров і виїхав ще перед кількома днями літаком з Відня до Риму. По дорозі літак мусів припинити наслідком великої бурі свій лет у Клягенфурті, але остаточно митрополит ще того самого дня сів на поїзд і щасливо прибув до Риму в пятницю.

— **Ще в справі влому до помешкання радянського віцеконсуля Григорієва.** Повідомляють нас, що вістка подана всею львівською пресою за краківськими „Часом" про влом до приватного помешкання віцеконсуля Григорієва не відповідає дійсности. Бо влому до приватного помешкання п. Григорієва цілком не було. Натомісць був мабуть рабунковий напад на приватне помешкання секретаря радянського консуляту п. Садовського. Дня 7. листопада ц. р. вранці виїхав секретар Сад. з дружиною на головний дворець для зустрічі вертаючого з відпустки з Харкова консуля Лапчинського. В часі відсутности п-ва Садовських невідомі злочинці перешукали всю хату, перевернули всі речі, позаливали стеарином (від свічок) всю долівку і не найшовши мабуть того, за чим шукали, відійшли. Характеристичне, що господарі дому і слуга п. Сад-го були весь час дома і таємної візити не завважили. Слідчий уряд веде розслідження, але досі на слід злочинців не натрапив.

— **Темна хроніка.** Начальник залізн. стації в Угнові Сокальський розтративши кілька тисяч з державної каси застрілився. — 5 літ тяжкої вязниці дістав 20-літній парубок Йосафат Хміль, з Брусна Старого, що потайки задушив свою тітку і втопив її в ріці. Причиною була стара родинна ворожнеча. Хміль у слідстві признався до вини, а на суді випирався.

— **З діяльности львівських вломників.** Три гостинні нічні виступи зорганізували львівські спеціялісти від замків і кас, вибравши собі на цей раз палату гр. Дзедушицького на Курковій вул. 15, звідки забрали одіж на 15.000 зол. Цієж ночі відвідали крамницю в пасажі Феллерів „Брет і Пордес", звідки забрали кільканадцять шкіряних валіз, щоби, імовірно, мати в що сховати графську одіж. Інша група вломників, скромніша, забрала з приватної хати на вул. Тарновського 18 — 2.000 зол.

— **Селяни зачинають просвітну роботу.** Для звеличання ювилейного року Т-ва „Просвіта" постановив виділ читальні „Просвіти" в Поздимирі, пов. Сокаль перевести збірку на „Просвіту" так послідовно, що „не сміє лишитися ні один українець, щоб не жертвував на дар „Просвіти". Крім цього виділ цієї читальні під проводом голови Теодора Марцелюка рішив поборювати неграмотність у своєму селі і в тій цілі постановив закупити таблицю і потрібне приладдя до науки. За інформаціями в справі курсу рішено звернутися до філії з тим, що якби не вдалося найти фахову силу до навчання, навчання поведуть самі виділові читальні.

— **Померша ідея.** Варшавський магістрат придумав недавно такий спосіб на жебраків: замісць грошей люди мали давати їм бони, видруковані магістратом. З цими бонами приходили жебраки до магістрату і там реєстрували себе як бідаки, що потрібують допомоги. Одного бону було досить, щоби попасти в такий реєстр. А що інституцій, крамниць і осіб, які накупили бонів було багато, тисячі бонів лишилось в їхніх руках і з тисячі жебраків ніодин більше за ними не приходив.

— **На верхах гігієни.** У львівськім „Слові Польськім" вичитуємо таку новинку: „З доручення адміністраційної влади голярі можуть уживати підчас голення лише один раз кисточку, якою намилюють лице клієнта і негайно мусять її викинути. Щіткарі мусять приготовити такі кисточки, щоби ціни за голення не зросли". Чи голярі і ті, що щодня у них голяться знають про такий розпорядок, сумніваємося. Бо нема сумніву, що досі ніодин голяр не купив денно кільканадцять окремих кисточок, з яких кожна коштує бодай 1 зол. і вживаючи її лише для одного клієнта — порахував йому за голення 50 сот.! Якщо такий розпорядок істнує справді доведеться запускати бороду або намилювати собі лице в голяря власною кисточкою!

— **Ріжні вістки.** В околиці Пірею напротязі кількох днів ішли зливи. У таборі втікачів, що є за містом, 150 бараків знищених. — До Москви приїхав у відвідини індійський раджа Маєндра Праран. — У Ню Йорку вперше вдалась операція, коли чоловік сліпий з уродження Берт побачив світ; йому вклали чуже око, чоловіка, що терпів запаленням очного нерву. — Бувш. англ. держ. секретар для справ Індії, льорд Беркенгенд став одним з директорів хемічного тресту і дістає 3000 фунт. шт. річно. — Славні паризькі кльовни-акробати Фрателіні, що є авторами книжки про своє мистецтво, відчинили власний ресторанчик „Трьох Фрателіні". — Паризький суд засудив на смерть домовласницю Анну Даві за те, що вона з помсти вбила 10-місячну дитину своїх комірників. — Померла в нужді на чахотку відома берлінська танцюристка 29-літня Аніта Бербер, якій ворожили велику карієру.

— **Сім світових мов.** Американська статистика стверджує, що з 1800 міліонів людей у світі 600 міл. володіє такими сімома европейськими мовами: англійською, німецькою, російською, французькою, італійською, еспанською та португальською.

— **„Ундервуд" у СРСР.** Московський уряд передав т-ву „Ундервуд" монополь на постачання на всю територію СРСР писальних машин. „Ундервуд" вибудує в СРСР власні фабрики, з тим, що 50 проц. вироблених там машин купить радянський уряд і не дасть права на такі фабрики ніяким іншим товариствам.

— **Пляма на Юпітері.** Англійські астрономи сильно заняті питанням: що діється на найбільшій планеті сонячної системи — Юпітері? У останніх часах на її поверхні запримітили великі зміни. У серпні в центрі Юпітера появилась велика червона пляма і до цього часу не щезла. Звідки взялась ця пляма і чи вона має який вплив на землю — досі ніхто не знає.

— **Від „Сокола-Батька".** Редакція часопису „Сокільські Вісти" подає до відома всім своїм передплатникам, що підчас ревізії в товаристві забрали представники влади весь матеріял до чергового числа часопису за останні три місяці. Тому найближче число вийде щойно по звороті матеріялів і буде сейчас всім передплатникам висилане.

Заборона
збірки на Українських Інвалідів у тернопільському воєвідстві.

Слідом за забороною прилюдної збірки на українських інвалідів у львівському воєвідстві прийшла така сама заборона в воєв. тернопільського. На внесене дня 6. липня ц. р. прохання одержало „Українське Товариство Допомоги Інвалідам" у Львові дня 14. листопада ц. р. відмовну відповідь (з дати 29. IX. 28. ч. БП. 9832/28), яку наводимо:

„Уряд воєвідський в Тернополі не уваглядинює прошення внесеного 7. липня 1928 до ч. 1029/28 о дозволення збірки добровільних датків у натурі і грошах на цілі товариства на терені тут. воєвідства в часі від 1. до 30. листопада ц. р. з причини надміру уділених вже на місяць листопад дозволень на збірки і квеста і перетяження ними жертвенности місцевої суспільности. Від цего оречення вільно внести рекурс до Міністерства справ внутр. через тут. воєвідство в протягу 14 днів від дня слідуючого по дні доручення. Воєвода: Квасьнєвскі, в. р."

Подаючи цю відмову до відома українському громадянству, пригадуємо голий факт: Є в краю кругло 400 високопроцентових, тяжких інвалідів, яким допомога конечна; є на сумлінню й відповідальности громадянства Дім Українських Інвалідів у Львові та захист для інвалідів сухітників Української Армії в Винниках під Львовом.

„Українське Товариство Допомоги Інвалідам" у Львові проголосило складання в листопаді всенароднього дару для українських інвалідів. Богато доріг стоїть отвором перед тими, хто хоче допомогти!

При цій нагоді повідомляємо, що станиславівське воєвідство досі не дало ніякої відповіди, чи збірка буде дозволена чи ні.

Управа „Українського Товариства Допомоги Інвалідам" у Львові, вул. Руська 3, II. п.

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер 15-го, г. 7·30 веч „Милосердя", драма К. Ростворовського (премієра).

Пятниця 16-го, г. 7·30 веч. „Милосердя".

Кіна.

„Аполльо": „Кохання та сльози Шопена".

„Лев": „Кохання та сльози Шопена".

„Оаза": „Еспанський соловій".

„Палас": „Янгол вулиці".

„Фатаморгана" „Легка добича".

Подяка.

Цею дорогою складаємо найщирішу подяку Всім, які помогли нам звеличати останню хвилину прощання Тіла Теодора Бунди, нашого Найдорожшого, Найлутшого Мужа, Батька, невіджалованого Опікуна й Друга. Дякуємо від душі Всеч. ОО. Кишакевичові і Хомипові за провід в похоронах, Дорогому Зеновови Попелеві за труди та щире, глибоке співчуття, яке може дати лиш правдивий, найлутший Друг, Вп. П. Радникові Купчинському й Всім Вп. Членам хору, які безінтересовно своїм прекрасним співом віддали Помершому те, що було насолодою всього Його життя. Всеч. О. О. Смарагдові, Феофидові і Иосифові, Священикам православної церкви у Львові за щире відчуття нашого безмежного болю, участь в похоронах і відправу панахиди, довголітньому, широму Приятелеви нашої родини Вп. П. Дм. Кулькові з Косова за Його старання й поміч в найбільше важких хвилинах, — Зарядові громадського Уряду й Комунальної Каси в Косові, Знакомим, бувш. Товаришам Покійного й Всім, які відчули нашу бездонну розпуку і горе — глибока, сердечна подяка.
930 1—1 **Родина.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.